

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-57>

CRIMINAL LIABILITY FOR MISUSE OF HUMANITARIAN AID: AMENDED LEGISLATION

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ: НОВЕЛА ЗАКОНОДАВСТВА

Symonenko N. O.

*<https://orcid.org/0000-0003-1048-278X>
Ph.D in Law, Associate Professor at the
Department of Criminal Law
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine*

Симоненко Н. О.

*<https://orcid.org/0000-0003-1048-278X>
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

Із запровадженням воєнного стану, до України почала надсилатися гуманітарна допомога від різних країн світу та приватних організацій як у вигляді предметів та товарів, так і у вигляді коштів та благодійної допомоги. Та все ж, внаслідок недобросовісних дій деяких громадян, законодавець змушений врегулювати питання належного використання гуманітарної допомоги та покарання осіб, що зловживають скрутним становищем інших.

У зв'язку з цим, 24 березня 2022 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги», яким доповнено Кримінальний кодекс України новою статтею 201-2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги».

Так, відповідно до Закону України «Про гуманітарну допомогу», гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб [3].

Отримати гуманітарну допомогу можуть: – постраждалі від стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних

та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення; – особи, що потребують гуманітарної допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, або через тяжку хворобу; – особи, що постраждали через збройну агресію або збройний конфлікт.

Аналізуючи склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 КК України, можна дійти висновку, що кримінальна відповідальність за використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв та безоплатної допомоги не за цільовим призначенням або з метою отримання прибутку виникає, коли дії, передбачені даною нормою, вчинені у значному розмірі, якщо загальна вартість такої гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги у триста п'ятдесят (у 2022 році – 434 175 гривень) і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян; у великому розмірі – якщо загальна вартість товарів, безоплатної допомоги або грошової допомоги у тисячу (у 2022 році – 1 240 500 гривень) і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян; у особливо великому розмірі – якщо загальна вартість товарів, безоплатної допомоги або грошової допомоги у три тисячі (у 2022 році – 3 721 500 гривень) і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

То ж, порушеннями законодавства про гуманітарну допомогу, що тягне за собою кримінальну відповідальність виступає: використання гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням; використання гуманітарної допомоги з метою отримання прибутку; нерозміщення та/або несвоєчасне розміщення спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою на своєму офіційному веб-сайті; ненаправлення та/або несвоєчасне направлення спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою до органів доходів і зборів та інших державних органів; порушення органами, які безпосередньо здійснюють державний санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний, фітосанітарний, екологічний та радіологічний контроль товарів (предметів) гуманітарної допомоги, строків проведення відповідних видів контролю товарів (предметів) гуманітарної допомоги [5].

Не зважаючи на те, що внесені зміни до кримінального законодавства є досить слухними та своєчасними, але в свою чергу деякі правові норми потребують вдосконалення, особливо це стосується положень щодо діяльності благодійних організацій починаючи із моменту реєстрації, напрямів діяльності до прийняття рішення про гуманітарну допомогу особам, які її потребують.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341–III. Дата оновлення: 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 14.07.2022).

2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 14.07.2022).

3. Про гуманітарну допомогу: Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV. Дата оновлення: 16.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text> (дата звернення: 14.07.2022).

4. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. Дата оновлення: 16.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 14.07.2022).

5. Кришевич О.В. Кримінальна відповідальність за нецільове використання гуманітарної допомоги чи один з видів шахрайства. *Вісник Асоціації кримінального права України* : 2022. Вип. 1(17). С. 173–183.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-58>

ON THE APPLICATION PROSPECTS OF PUNISHMENT IN THE FORM OF DEPRIVATION OF MILITARY, SPECIAL TITLE, RANK, GRADE OR QUALIFICATION CLASS

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ЗАСТОСУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО, СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВАННЯ, РАНГУ, ЧИНУ АБО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КЛАСУ

Turlova Y. A. Турлова Ю. А.

Doctor Habil. of Law, Leading Research Associate of the Department for Criminal Law, Criminology and Judicial System Issues

*V.M. Koretsky Institute of State and Law of National Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

*доктор юридичних наук, провідний науковий співробітник відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Як відомо, побудова системи покарань, а також реалізація кримінального покарання та його окремих видів зумовлена впливом на державу й суспільство багатьох чинників, зокрема кризових явищ